

Més que aucells

Papallona de l'arbocera

Per **Inma Ferriz**
Dibuixos de **Cati Artigues**

La papallona de l'arbocera *Charaxes jasius* (Linnaeus 1767) és una espècie diürna de la família dels nimfàlids. No ens passa desapercebuda si voleteja al nostre voltant gràcies als seus colors vistosos i mida notable: les femelles són més grans que els mascles, amb una envergadura alar d'entre 75 i 90 mm, mentre que la dels mascles és d'entre 65 i 75 mm. L'eruga tampoc ens deixa indiferents, sobretot per les quatre banyes fosques que té al cap, que apunten cap enrere i semblen una màscara de carnaval.

Es distribueix per la costa mediterrània, Etiòpia i l'Àfrica equatorial, a més d'altres zones del centre i nord de la península Ibèrica i l'interior de França. A les Balears és present a totes les illes majors.

És una espècie bivoltina, és a dir, que en un any hi ha dues generacions d'adults voladors, una a l'abril-maig i l'altra a l'agost-setembre. La segona generació de papallones deixa uns ous dels quals en sortiran les erugues que passaran l'hivern menjant, fins pupar per donar la primera generació a l'abril següent.

Li agraden les zones obertes de garriga, tot i que és també freqüent veure-la a la fruita en descomposició i a les deixalles. Es coneix que ambdós sexes són molt atrets per la fruita fermentada o el vi i d'altres begudes alcohòliques, pel que es pensa que l'etanol pot ser

l'element clau d'aquest comportament. Fins i tot es poden veure libant a excrements i als fluids corporals de cadàvers en descomposició.

Els mascles adults són molt territorials i per això responen a l'entrada d'algú a la seva zona tot girant al voltant de l'intrús, o també a la presència de qualsevol cosa que els recordi a altres mascles o a una femella, com objectes llampants o acolorits. Fins i tot ens prenen a les persones que les observem com a enemics i no és estrany que ens envoltin perquè marxem del seu territori!

A l'hora de reproduir-se, com passa amb molts altres nimfàlids, presenten una estratègia de festeig anomenada *hilltopping* o encimbellament: els mascles pugen a dalt d'elevacions del terreny, turons o

montanyes per a cercar un bon lloc on esperar les femelles, que hi pujaran impulsades pel desig de reproduir-se i, segons diuen, provaran d'arribar al mascle que hagi assolit major alçada en considerar-lo més apte que la resta. Aquest comportament té implicacions per a la seva conservació, ja que s'han de considerar aquestes zones si es vol assegurar la reproducció d'aquestes espècies.

La posta és fora de l'habitual, ja que les femelles no deixen els ous en grup com fan la majoria d'espècies, sinó que ho fan d'un en un, potser per a facilitar la dispersió i la posterior territorialitat, i

evitar així la consanguinitat.

Les erugues s'alimenten de les fulles de l'arbocera *Arbutus unedo*, d'aquí el seu nom, però s'ha descobert que poden menjar altres tipus de planta. De fet, sembla que aquesta espècie ha anat trobant altres fonts d'aliment a mesura que assolía noves ubicacions. Així s'han citat larves i erugues al llorer *Laurus nobilis*, a la planta del tabac *Nicotiana glauca* o a la xirimoia *Annona cherimola*, entre d'altres. Els límits no són imposats per la distribució de les seves plantes nutrícies, sinó per les baixes temperatures, ja que les erugues i els ous no poden resistir les gelades intenses o persistents.

